

Gemaakt door het redactieteam:

#10

*Resilient Rotterdam & Impact en Nazorg & Vital
Cities & Citizens (EUR)*

KENNIS & INSPIRATIE

28 januari 2021

Gemeente Rotterdam

Bericht van de redactie

Self fulfilling prophecy?!

Eigenlijk willen onderzoekers en wetenschappers niets liever: gelijk krijgen. Bevestigd zien dat onderzoeksresultaten of conclusies waar blijken te zijn door de toets aan de praktijk. Wie had ooit kunnen denken dat de resultaten van het onderzoek dat recent door het onderzoeksteam olv Godfried Engbersen werd gedaan waarheid blijkt te zijn want de stad is verdeeld. De onderzoeksresultaten werden medio december 2020 al onthuld en gepresenteerd aan een klein gezelschap onder de titel "De verdeelde stad". Over de titel waren de toehoorders niet allemaal even enthousiast want het was toch een sombere introductie op een goed en gedegen onderzoek? Zo'n titel zet immers de toon. Uit de hoek van de onderzoekers kwam het argument dat waarheid niet altijd makkelijk is maar dat duidelijkheid voor alles nog altijd het beste werkt. En hoe duidelijk het zou zijn blijkt sinds enige dagen, met trieste dieptepunten in rellen, plunderingen, vernielingen en noodzakelijk optreden van politie en ME in diverse steden. Ook Rotterdam, Den Haag en Amsterdam, de steden waarin ook recent het onderzoek is uitgevoerd. We hebben professionals en beleidsmakers gevraagd te reflecteren op de stelling en de conclusies uit het onderzoek; rode draad in alle interviews die te lezen en te zien (want we hebben 3 filmpjes gemaakt) zijn is dat als de burgers niet bereikt kunnen worden doordat de noodzakelijke coronamaatregelen dat helaas belemmeren het begrip voor en van die mensen vervaagt. Zonder bereik geen begrip en zonder begrip ontstaat de verdeeldheid. De woorden van de professionals uit deze Kennis en Inspiratie Editie onderschrijven dat. Tijd voor verbinding, tijd voor verdieping. Ook in moeilijke omstandigheden. Want dat het kan blijkt uit de voorbeelden die in deze editie bij elkaar gebracht zijn. Met dank aan onze collega's Jaap Janse (directeur welzijn, zorg en jeugdhulp), Danielle van den Heuvel (stadsmarinier Carnisse) en jongerenwerker Roberto Lima voor hun tijd en medewerking!

Internationale voorbeelden

[Denemarken ontwikkelt een digitaal covid-19 'vaccine passport'](#)

Denemarken ontwikkelt een digitaal 'vaccinpaspoort' voor mensen die een covid-19-vaccin hebben gekregen. Daarmee kunnen Denen naar landen reizen waarvoor zulke documentatie vereist is tijdens de pandemie. Het paspoort kan in de eerste maanden van dit jaar worden ontwikkeld voor toegang via de Deense volksgezondheidswebsite, aldus het ministerie.

[Lees hier meer](#)

[Lublin - Best Practice wedstrijd](#)

Lokale overheden en andere organisaties in heel Europa worden uitgenodigd om hun oplossingen voor de coronapandemie te presenteren in een wedstrijd, georganiseerd door de stad Lublin. Er zijn 5 categorieën. De winnaars worden bekendgemaakt tijdens het Cross-Border Cooperation Congress dat in oktober door Lublin wordt gehouden. In elke categorie is de prijs een film om het winnende initiatief te promoten. Aanvragen moeten voor 31 augustus binnen zijn. [Lees hier meer](#)

[Portland - Penmaatjes programma](#)

Voor kinderen die nu veel meer thuis zitten, organiseert Portland een penmaatjes programma. Kinderen worden door het programma gematched en kunnen elkaar brieven sturen en elkaar in deze moeilijke tijden steun bieden. [Lees hier meer](#)

Katja is lector Grootstedelijke Ontwikkelingen aan De Haagse Hogeschool. Centrale thema's in haar werk zijn de stedelijke arbeids- en woningmarkt, sociale mobiliteit en (super)diversiteit.

Godfried is lid van de WRR en hoogleraar Algemene Sociologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Kernthema's in zijn onderzoek zijn vraagstukken van sociale ongelijkheid, internationale migratie en de onbedoelde gevolgen van beleid en kennis.

In gesprek met dr. Katja Rusinovic en prof.dr. Godfried Engbersen

Door: Nanne Boonstra, Naomi Sonneveld en Chanice Swedo 17 november

Katja en Godfried zijn beiden onderzoeker voor de reeks aan onderzoeken rondom de maatschappelijke impact corona
Zie: <https://www.impactcorona.nl/>

Op de volgende pagina vind je een verslag van het gesprek over het laatstgepubliceerde onderzoek: De Verdeelde Samenleving

De Verdeelde Samenleving

Angst- en stressgevoelens nemen weer toe en het vertrouwen in de overheid, het RIVM en de GGD neemt verder af. Dit blijkt onder andere uit de derde meting van het onderzoek naar de maatschappelijke impact van corona.

De verdeelde samenleving

'Elke titel van onze onderzoeken kun je zien als een soort momentopname van de gevoelstemperatuur van de samenleving. In het begin was er veel angst en onzekerheid: "Wat overkomt ons!?" Daarna leek het een beetje de goede kant uit te gaan: "De heropening van de samenleving". Een aantal maatregelen werd teruggeschroefd en mensen mochten weer meer. En dan komt de tweede golf en zie je dat een aantal processen die aan het licht kwamen bij de eerdere onderzoeken doorzetten. Zo zie je veel ongelijkheid in de mate waarin mensen getroffen worden door deze coronacrisis, vandaar de titel "De verdeelde samenleving". De traditioneel kwetsbare groepen, bijvoorbeeld laagopgeleiden, mensen met een laag inkomen en mensen met een klein netwerk worden relatief zwaar getroffen door de crisis. Dit was te verwachten. Maar we zien nu ook nieuwe kwetsbare groepen: mensen met een flexibele arbeidsrelatie, zzp'ers, flexwerkers en afstudeerders. Daar zitten ook groepen bij die relatief hoogopgeleid zijn. Er ontstaat dus een verdeling naar contractvorm. Dit zagen we ook al in onze eerdere onderzoeken, maar deze trend is sterker geworden. Verder neemt de verdeeldheid rond verschillende thema's toe, zoals wel of niet vaccineren of het vertrouwen in de overheid en instanties.'

Wat kan de gemeente doen?

'Om de verdeeldheid binnen de samenleving te verminderen is het cruciaal om een nieuw actief arbeidsmarktbeleid te voeren voor de verschillende kwetsbare groepen. Daarbij moet je onderscheid maken tussen de verschillende kwetsbare groepen. Grofweg zijn er de traditioneel kwetsbare groep en de nieuwe kwetsbare groepen. Bij die laatste groep zie je bijvoorbeeld mensen die al bewust hadden gekozen om zzp'er te zijn. Zij zijn vaak erg ondernemend en meestal opgeleid. Van deze groep verwachten we dat zij relatief heel weerbaar zijn. En dat ze kansen pakken, zodra die zich weer voordoen. Dan heb je de mensen die bijvoorbeeld in de cultuur- en horecasector werken. Zij kunnen waarschijnlijk niet helemaal naar hun oude werk terugkeren en moeten in een andere sector gaan werken. Hier ligt een belangrijke nieuwe opgave voor de gemeente Rotterdam. Voor deze groep moet speciaal arbeidsbeleid komen om hen te helpen ander werk te vinden. Elke getroffen groep vraagt om een eigen soort arbeidsmarktbeleid. Pas daarbij wel op voor het "afroming"-fenomeen; de groep die het makkelijkst geholpen kan worden, krijgt het eerst hulp. Om de verdeeldheid tegen te gaan is gemeentelijk beleid nodig waarmee je de traditioneel kwetsbare groep en de nieuwe kwetsbare groepen helpt.'

Toegenomen angst en stress onder jongeren

'In de nieuwe kwetsbare groepen vind je relatief veel jongeren. De angst en stress onder hen is toegenomen. Daarbij spelen de sociale en economische componenten een grote rol. Wat het sociale betreft: het is moeilijker om je sociale netwerk op te bouwen en te onderhouden. Jongeren die nu met hun studie zijn gestart, hebben een online introductieweek. Terwijl je juist in een introductieweek zo veel belangrijke nieuwe contacten legt. Daar komt de economische component bij: zorgen over je inkomen. Veel jongeren zijn hun bijbaantje verloren en hebben geen inkomsten meer die soms ook belangrijk zijn voor onderhouden van hun hele gezin. Dit draagt allemaal bij aan een gevoel van uitzichtloosheid.'

Wat kan de gemeente doen?

'Niet voor niets wil de gemeente Rotterdam veel investeren in de jongeren. Ons advies? Geef jongeren zeggenschap bij nieuw beleid. Er zijn natuurlijk veel jongerendeskundigen die van alles roepen op tv. Ook zijn er beleidsmakers met allerlei eigen ideeën. Maar weten we wel wat de jeugd zelf wil? Dit is niet gemakkelijk te zeggen, want "de jongeren" zijn een brede groep. Hierin moet je onderscheid maken tussen verschillende groepen. Wij doen dit nu in ons onderzoek door in gesprek te gaan met jongerenvertegenwoordigers. Zo horen we de verschillende stemmen van jongeren.'

Afgenomen vertrouwen in overheidsinstanties

'We komen van een heel hoog vertrouwensniveau. Dat zie je vaak bij een grote crisis, het zogenaamde rally around the flag-fenomeen: mensen scharen zich in het begin van de crisis achter de leiders en instituten. In het begin van deze crisis zagen we dat ook. Maar de afgelopen maanden is het vertrouwen verminderd. Dat heeft verschillende oorzaken. Zo verandert het beleid nogal eens, bijvoorbeeld rond de mondkapjes. Dat geeft minder vertrouwen. Daarbij zien we een duidelijke verdeling in verschillende groepen. Bij de kwetsbare groepen is minder vertrouwen. Deze groepen worden harder geraakt en zijn vaak banger. Dat leidt ook tot minder vertrouwen in de overheid. Een kritisch geluid dat je voornamelijk bij deze groep hoort, is dat het huidige beleid vooral zorgt voor grote sociaaleconomische gevolgen. Daar is deze groep kritisch over.'

Het afnemende vertrouwen is wel zorgelijk. Dit heeft ook grote repercussies voor sociale relaties tussen mensen. Dat men daar kritisch over is, verbaast mij dan ook niet. Grofweg zien we nu dat ongeveer twee derde van de bevolking de overheid steunt en een derde niet. Maar hier is ook de vraag: wat zijn de ontwikkelingen, hoe gaat het verder? De volgende meting is cruciaal om te zien of deze ontwikkeling sterker wordt. Als de ernst en het aantal besmettingen toenemen, zal een deel denken: "Het is maar goed dat we weer strenger zijn." Het andere deel radicaliseert juist.'

Wat kan de gemeente doen?

'Allereerst ligt er een belangrijke taak bij het kabinet. Dat moet uitleg geven over het gekozen beleid en het perspectief daarvan. Ook is het erg belangrijk dat het kabinet zorgt voor inkomenszekerheid en hulp biedt. De gemeente moet vervolgens duidelijk aan haar inwoners communiceren hoe ze hulp biedt. Voor effectieve communicatie moet de gemeente tussenpersonen inzetten. Zij kunnen een cruciale rol spelen in het uitdragen van het gekozen beleid en de bijbehorende maatregelen aan hun achterban. Denk bijvoorbeeld aan vertegenwoordigers van jongerenorganisaties, kerken, moskeeën en werkgeversorganisaties. Groepen die de overheid wantrouwen, worden niet zo snel overtuigd door een gemeentebambtenaar. Zij luisteren eerder naar tussenpersonen. De boodschap van die tussenpersonen moet dan uiteraard wel in lijn zijn met de boodschap vanuit het kabinet.'

Solidariteit en buurtinitiatieven

'Er zijn niet alleen maar negatieve ontwikkelingen. We zien ook een positieve trend: er is nog steeds veel solidariteit in Rotterdam. De kunst en een nieuwe opgave voor de gemeente is om dit vast te houden. Het sociale domein vraagt om herwaardering. Waar eerder veel op bezuinigd is, bijvoorbeeld op buurt- en clubhuizen, moet weer terugkomen. We zien dat er in deze tijd veel mooie, sociale initiatieven ontwikkeld zijn en dat veel bewoners veerkrachtig zijn. Het is de opgave om deze initiatieven te faciliteren en de sociale infrastructuur te ondersteunen.'

Wat kan de gemeente doen?

'Investeren in veerkracht en weerbaarheid van de inwoners en de samenleving. Drie aspecten zijn hierbij belangrijk. Allereerst het economisch kapitaal: zorg dat mensen kunnen rondkomen. Daarnaast het cultureel kapitaal: zorg dat mensen een opleiding krijgen en vaardigheden kunnen ontwikkelen, zodat ze bijvoorbeeld kunnen doorstromen naar een nieuwe baan. Positieve voorbeelden uit de eigen omgeving zijn hierbij onmisbaar. En ten slotte het sociaal kapitaal: we kunnen mensen geen netwerk geven, maar je kunt het wel proberen te faciliteren. Inwoners moeten weten waar ze ondersteuning kunnen krijgen, sociaal en praktisch. We zien dat maatschappelijke initiatieven vaak de wegen van de overheid niet kennen. De gemeente zou moeten aansluiten bij de sociale infrastructuur die maatschappelijke initiatieven tijdens de crisis hebben ontwikkeld. Bewoners en gemeente moeten deze sociale infrastructuur kennen.'

Jongerenwerker Roberto Lima

Roberto Lima: jongerenwerken bij ThuisopStraat

In zijn reflectie-interview vertelt Roberto o.a. over zijn zorgen rondom de toename van angst en stress onder jongeren, hoe deze angst en zorgen tot uiting komt in zijn dagelijkse werk en hoe hij in coronatijd toch jongeren kan ondersteunen. Ook doet hij suggesties hoe je jongeren kunt betrekken bij de herstelaanpak.

Reflectie op "de verdeelde samenleving"

Door:
Nanne Boonstra, Ivo Plakman
& Naomi Sonneveld

Philip van Moll : studentenvertegenwoordiger aan de *Erasmus Universiteit Rotterdam*

In zijn reflectie-interview vertelt Philip o.a. over het recente onderzoek waarbij 1 op de 3 studenten hun leven een onvoldoende geeft, de dilemma's waar studenten voor staan, de welwillendheid van studenten om te helpen en zijn kijk op de rol van de overheid. Ook roept hij het college van B en W op om samen met de studenten aan oplossingen te werken.

Studentenvertegenwoordiger Philip van Moll

Reflectie op "de verdeelde samenleving"

Door:
Nanne Boonstra, Ivo Plakman
& Naomi Sonneveld

Directeur Welzijn, Zorg en Jeugdhulp gemeente Rotterdam Jaap Janse

Jaap Janse: directeur Welzijn, Zorg en Jeugdhulp

In zijn reflectie staat Jaap o.a. stil bij de groeiende zorgvraag bij de GGZ, de toegang verruimen tot de zorg in crisistijd, zijn zorgen over accurate informatievoorziening rondom angst en stress onder de inwoners en de verschillende manieren waarop de gemeente een brug probeert te slaan naar de 'onbereikbare groepen'.

Stadsmarinier Danielle van den Heuvel

Reflectie op
"de verdeelde samenleving"

Over solidariteit en samenredzaamheid

'De Laleli Moskee die opengaat als testlocatie. De Nazarenerkerk die opengaat als kleinschalige dagopvang voor dakloze EU-migranten. De coronabus die vaak en zelfs om 5.30 uur 's morgens wordt ingezet om hardwerkende EU-migranten voor te lichten. De basisscholen die in de tweede lockdown snel schakelden naar online onderwijs. Stichting De Katrol die meteen inspringt voor extra hulp aan ouders en kinderen. Het Huis van de Wijk dat steeds blijft zoeken naar wat coronaproof wel kan. Er wordt hard gewerkt in de wijk. Nieuwe werkvelden worden net zo makkelijk opgepakt als dat reguliere worden losgelaten.'

Over welbevinden van inwoners en professionals

'Tegelijk zijn er zorgen. "Geloof jij in corona?" En: "Ik geef geen voorrang meer aan een Tesla." In een wijk waar thuiswerken vaak geen optie is, waar ondernemen al spannend was, lijkt de tweede lockdown harder aan te komen. De eerdere, grenzeloze creativiteit kent een stevige dip.'

Over overlast

'Het is stil op straat. Erg stil. Wat speelt er zich af achter de deuren? Wie vereenzaamt? Van overlast is geen sprake. En dat is net zo zorgelijk...'

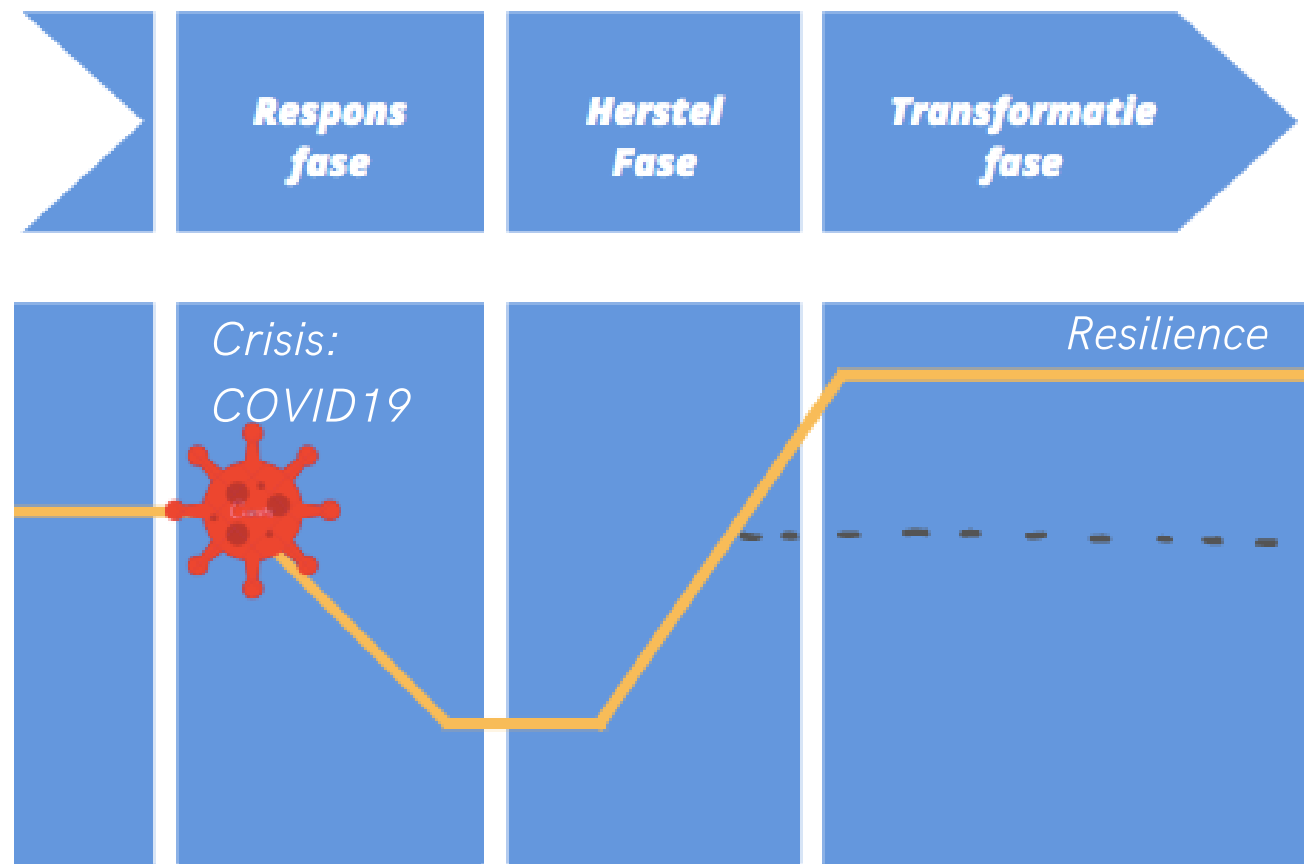
Over werken binnen de kaders van de lockdown'

'Wat kunnen we doen? We houden de wijkpost open voor dringende problematiek. Zijn bereikbaar, benaderbaar. Schakelen als professionals met elkaar. En tegelijkertijd blijven we bouwen aan sociaal kapitaal. Juist dit is broodnodig, blijkt uit 'De Verdeelde Samenleving'. Het is lastig, hopelijk niet onmogelijk. We hebben de lokale Carnisser Courier-reporter aan het werk. In een mooie film, gemaakt op straat, heeft hij bewoners van de wijk naar hun mening gevraagd. En de burgemeester reageert in dezelfde film. We bouwen een netwerk van wijkambassadeurs door met elkaar te blijven wandelen. We stimuleren initiatieven in de wijk en helpen om ze te laten groeien, waar dat nodig is. We onderzoeken hoe het nieuwe wijkparlement digitaal kan starten.'

Over het belang van perspectief bieden

'Nu alvast nadenken over wat we kunnen doen als de lockdown weer wordt versoepeld. Dat is enorm belangrijk. Vooruit blijven denken, nu een visie op Carnisse maken. Nu alvast nadenken over extra dagbesteding voor ouderen, zodra daar weer ruimte voor is. Bewegen en het geheugen trainen voor ouderen zullen zo broodnodig zijn, net als hen helpen om over de verhoogde drempel van eenzaamheid te stappen. Nu alvast met kinderen in gesprek gaan over als het zomer is. De zomerschool. Braakliggend terrein midden in de wijk biedt ruimte voor 1,5 meter buitenontmoetingen straks. Kunnen we dit tijdelijk, vrolijk en speels inrichten? En misschien, als het echt weer kan, een wijkbrede ontmoeting voor en door bewoners in de buitenlucht, aan het einde van de zomer. Alleendoor vooruit te blijven denken blijft er optimisme. Geloof. Dat we het samen kunnen.'

Crisisfases

Crisisfases

Responsfase

*De impact van de pandemie zo veel mogelijk beperken.
- (onderzoeks)resultaten uit de responsfase.*

Herstelfase

Het functioneren van de stad zo snel en effectief mogelijk herstellen.

Transformatiefase

Draait om het 'building back stronger'- principe: een stad die na de crisis sterker is dan ervoor (leren en groeien).

Resilience

Het vermogen van mensen, gemeenschappen, organisaties, bedrijven en systemen om te overleven, zich aan te passen en te groeien, ongeacht de aard en omvang van langdurige spanningen en crisissen.

Kennis Herstelfase

➤ These are the world's greatest threats in 2021

Het Global Risks Report 2021 kijkt terug op een jaar dat werd geteisterd door een wereldwijde pandemie, economische neergang, politieke onrust en de steeds erger wordende klimaatcrisis. Het rapport onderzoekt hoe landen en bedrijven kunnen reageren op deze risico's. Het is niet verwonderlijk dat een van de grote veranderingen tussen dit jaar en vorig jaar, in termen van risico's, is veroorzaakt door de covid-19-pandemie. Het risico van infectieziekten staat nu op nummer 1, terwijl het in 2020 op de 10e plaats kwam. 'De onmiddellijke menselijke en economische consequenties van covid-19 zijn ernstig', aldus het rapport. 'Ze dreigen de jarenlange vooruitgang bij het terugdringen van armoede en ongelijkheid in de wereld terug te schroeven en de sociale cohesie en wereldwijde samenwerking verder te schaden.' Maar ondanks de onontkoombare gevolgen van covid-19 vormen klimaatgerelateerde zaken het grootste deel van de risicolijst van dit jaar. Die lijst wordt in het rapport beschreven als 'een existentiële bedreiging voor de mensheid'. Ondanks een daling van de CO2-uitstoot als gevolg van lockdowns en de verstoring van de internationale handel en reizen, zijn er zorgen dat de uitstoot zal stijgen als de economieën beginnen te herstellen. Daarnaast reflecteert het rapport op de reacties op covid-19, om lessen te trekken die de mondiale weerbaarheid kunnen versterken. Die lessen zijn bijvoorbeeld creëer nieuwe vormen van partnerschap en bouw vertrouwen op onder inwoners door middel van duidelijke en consistente communicatie. Het rapport bevat ook aanbevelingen om landen en bedrijven te helpen bij het aanpakken van risico's in plaats van er voornamelijk op te reageren. [Lees hier meer.](#)

Top Risks

by likelihood

- 1 Extreme weather
- 2 Climate action failure
- 3 Human environmental damage
- 4 Infectious diseases
- 5 Biodiversity loss
- 6 Digital power concentration
- 7 Digital inequality
- 8 Interstate relations fracture
- 9 Cybersecurity failure
- 10 Livelihood crises

Top Risks

by impact

- 1 Infectious diseases
- 2 Climate action failure
- 3 Weapons of mass destruction
- 4 Biodiversity loss
- 5 Natural resource crises
- 6 Human environmental damage
- 7 Livelihood crises
- 8 Extreme weather
- 9 Debt crises
- 10 IT infrastructure breakdown

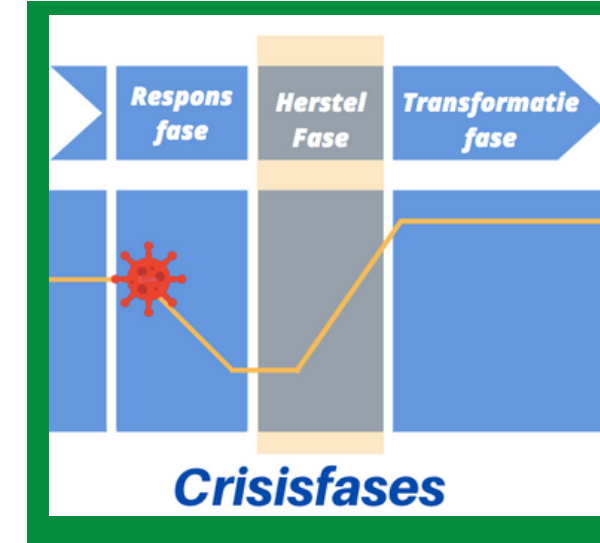
Kennis Herstelfase

Veiligheid van online lokale democratie

In de coronacrisis maken gemeenten en provincies veel gebruik van digitale middelen en communicatiesoftware voor interne en externe communicatie. Politieke processen kunnen zo (gedeeltelijk) doorgaan, maar er zijn ook nieuwe vraagstukken, bijvoorbeeld rond privacy en veiligheid. De openheid die digitale middelen bieden, creëert ook risico's voor de privacy en de sociale veiligheid. Hoe waarborgen gemeenten en provincies de privacy van deelnemers aan online platforms? Hoe houden zij ongewenste gasten buiten de vergaderingen? En heeft een gekozen aanpak ook nadelen? Een te grote focus op veiligheid kan bijvoorbeeld de toegankelijkheid van de democratie weer beperken. Op basis van een onderzoek bij 4 gemeenten en 2 provincies presenteert coronapapers de lessen voor het omgaan met de kwetsbaarheid van een open online democratie.

[Lees hier meer](#)

Kennis Transformatiefase

Bouwen aan morgen: Toekomstverkenning bouwsector 2030

Hoe organiseren we wonen, werken en recreëren in 2030 optimaal? De huidige energiesystemen en -infrastructuren gaan sterk veranderen door klimaatdoelen. Hoe gaan we deze uitdaging vormgeven in ons land? Hoe kan de bouw- en infrasector zijn toegevoegde waarde handhaven, met alle maatschappelijke opgaves die er liggen? Hoe ziet het werk in de bouwsector er in de toekomst uit? Deze vraagstukken hebben De Argumentenfabriek en Bouwend Nederland onderzocht voor de nieuwe Toekomstverkenning voor 2030. [Lees hier verder](#) en bekijk de toekomstbeelden.

Build Back Better

Inspiratie

Wayne Coyne
Using spacebubbles for concerts

World Economic Forum
Van mondkapjes naar matrassen

Overige kennis & inspiratie

"Hoe kan deze crisis openingen geven naar nieuwe ideeën om ons te verplaatsen in een nieuwe toekomst?"

Andere bronnen die ons helpen om na te denken over keuzes richting een veerkrachtige en weerbare toekomst:

- Corona Readings Syllabus - [The politics of Covid](#)
- [EU's recovery plan for future generations](#) | EU recovery powered by cities
- [Politics of COVID-19 weekly](#) - Geeft een overzicht van de nieuwste covid-19-webinars.
- [Resilient Cities Network \(RCN\) Speaker Series](#) - een reeks van wekelijkse webinars, waarin steden uit het (GCRN) vertellen over de initiatieven om het coronavirus te bestrijden en *lessons learned* met elkaar delen.

Food for thought

Dit document is erop gericht om je te inspireren en kennis rondom strategie en herstel van de huidige coronacrisis te vergroten. Hier vind je voorbeelden van acties in steden in Europa en daarbuiten naar aanleiding van de corona-uitbraak. Verschillende domeinen komen aan bod. Bij de selectie van voorbeelden hebben we zo veel mogelijk rekening gehouden met de relevantie voor Rotterdam. Daarnaast bevat dit document rubrieken die zijn gekoppeld aan de verschillende fasen van de crisis. We hopen hiermee een bijdrage te kunnen leveren aan een *weerbare* en *veerkrachtige* stad.

Op basis van behoefte zal deze kennis- & inspiratie-update verder worden ontwikkeld.

Voor gerichte verzoeken of suggesties m.b.t. toekomstige updates inzake covid-19 neem contact op met het team ImpactopRotterdam: impactoprotterdam@rotterdam.nl

During a
crisis.

Share
inspiration &
knowledge

Team Impact & Nazorg
Resilient Rotterdam

A 100 Resilient Cities Member

Colofon

Redactieteam

- Nanne Boonstra
- Marjoleine van Doorn-Claassen
- Naomi Sonneveld
- Marco Bik
- Marjolein Kooistra
- Ruth Prins
- Madelon van der Kemp
- Chanice Swedo
- Hanneke Vriens
- Ivo Plakman

Tekstredactie

- Fenny Brandsma

RESILIENT
ROTTERDAM

Vraag of idee?

*Stuur jouw vraag of idee
naar: impactopro rotterdam@rotterdam.nl*

*We hebben jouw
feedback nodig*

Help ons door [dit formulier](#) in
te vullen. Kost maar een paar
minuutjes!